

5 września 1926 roku odbyły się pierwsze w historii zawody lekkoatletyczne na Stadionie Zwierzynieckim w Białymstoku.

Aż w czterech z sześciu rozegranych konkurencji triumfował porucznik Franciszek Koprowski z Wojskowego Klubu Sportowego 10 Pułku Ułanów w Białymstoku (przyszły olimpijczyk w 1928 roku w pięcioboju nowoczesnym w barwach Olimpij Grudziądz). Był on najlepszy – w biegu na 100 metrów, w pchnięciu kulą, w rzucie dyskiem oraz w rzucie oszczepem. Fot. www.10pul.idl.pl

Pochodzące z 1927 roku, jedno z najwcześniejszych zdjęć przedstawiających zawody lekkoatletyczne w Grodnie. Zawodnicy z tego miasta należeli w okresie przedwojennym do czołowych reprezentantów Okręgu Białostockiego. Fot. z książki Wiktor Sajapin „Grodzieński sport 1919-1939”.

Medale, jakimi nagradzano zwycięzców różnych zawodów lekkoatletycznych rozgrywanych w latach przedwojennych na Grodzieńszczyźnie. Fot. z książki Wiktor Sajapin „Grodzieński sport 1919-1939”.

WIADOMOŚCI Z BIAŁEGOSTOKU

Dnia 16 b. m. odbyło się zebranie w obecności wiceprezesa Warszawskiego Okręgu Lekkoatletycznego, w celu utworzenia podokręgu białostockiego. Podokręg został utworzony i do zarządu weszli: prezes: aspirant Minkiewicz, wiceprezes: prof. Krawczyk. Członkowie zarządu: prof. Sudertowicz, porucznik Nowicki, pp. Kniżlew. Szprung i prof. Kozłowski. Kom'śja rewizyjna: kpl. Słomka i p. Zebin.

Pierwszą czynnością podokręgu jest kurs lekko-atletyczny dla instruktorów klubowych, który poprowadzi w połowie lutego trener P. Z. L. A. p. Thorwald Norling.

Kurs gimnastyczny dla pań prowadzi pp. Krawczyk i Kozłowski. Na kurs uczeszcza 25 pań.

Informacja w „Przeglądzie Sportowym” nr 6 z 1928 roku o utworzeniu w dniu 16 stycznia 1928 roku Lekkoatletycznego Podokręgu Białostockiego.

WIADOMOŚCI WOJEWÓDZKIEGO ZWIĄZKU MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ W BIAŁYMSTOKU (ul. Kraszewskiego 9, tel. 7-74). KOMUNIKAT DWUTYGODNIOWY

Nr 5.

Białystok, dnia 4 października 1928 r.

„Trzeba z żywymi iść naprzód,
po życie sięgać nowe”.

(Hasło Zw. Młodzieży Wiejskiej).

Nasze zwycięstwa Dożynkowe.

Po całorocznej pracy w naszych gromadach związkowych pojechaliśmy na Dożynki, by poszczycić się dorobkiem pracy i złożyć hołd Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej. Gromada nasza, jaka sta-

wiła się w Spale, liczyła przeszło 600 ludzi. Podróż upłynęła nam wesoło, wagony rozbrzmiewały śpiewami ochoczej młodzieży, a zwłaszcza wesoło nastrojonych koleżanek.

W sobotę dnia 24.VIII przeprowadziliśmy próby ćwiczeń naszej grupy sportowej, liczącej przeszło 70 osób. W niedzielę odbyła się Msza św., korowód organizacji przed Panem Prezydentem, oraz składanie wieńców Dożynkowych i podarków Najwyższemu Gospodarzowi Państwa, przyczem przedstawiciele naszej organizacji wygłosili szereg przemówień. W pochodzie wyróżniła się nader dodatkowo grupa koleżanek-Kurpianek oraz malownicza grupa wieńcowa litewskiej ludności rolniczej i zdyscyplinowana grupa sportowa, defilująca dziarsko przed Panem Prezydentem w przepięknych kostjumach sportowych naszego Związku.

Trzeciego dnia odbyły się zawody sportowe, w których brały udział wszystkie organizacje rolnicze, podczas których nam przypadł zaszczyt reprezentowania Centralnego Związku Młodzieży Wiejskiej. Konkurencja była nader silna, gdyż stało ogółem do 500 zawodników ze wszystkich zakątków Rzeczypospolitej Polskiej.

Zaufania, jakim nas obdarzono, nie nadużyliśmy i zwyciężyliśmy w takiej formie, że pochwałą i gratulacjom końca nie było.

Wynik sztafety z Tomaszowa do Spawy (9 km.) był następujący:

I miejsce i duży srebrny puchar Pana Prezydenta zdobyła nasza drużyna w czasie 26 min. 42,6 sek.

II. Zw. Młodzieży Wiejskiej Rzeczypospolitej Polskiej (Wspólna).

III. Związek Młodzieży Ludowej z Małopolski.

IV. Związek Osadników Wojskowych.

Podajemy nazwiska tych kolegów, którzy biegli w naszej sztafecie: 1. Borowski J., 2. Hepke T., 3. Tydelski Wł., 4. Roszkowski Cz., 5. Kuberski J., 6. Samecko J., 7. Woroszyło D., 8. Kuźmicki Konst., 9. Kuźmicki Kazim.

Oprócz pucharu zdobyliśmy poraż drugi brązową statuetę, nagrodę przechodnią, przeznaczoną dla najlepszego zespołu.

Był to pierwszy sukces, a zaraz potem posypały się na nas nowe nagrody i tak: w trójbójce męskim I miejsce zajął kol. Luckhaus Edward, zdobywając dla Związku śliczny puchar srebrny Pana Prezydenta, zaś dla siebie 2 statuetki brązowe za I miejsce w skoku w dal (6 metr.) i za I miejsce w pchnięciu kulą (10 m. 41 cm.).

Jeśli weźmiemy pod uwagę ilość startujących zawodników, których było przeszło 150, to zwycięstwo kol. Luckhausa było świetne.

Pierwszy rok istnienia struktur związkowych w przedwojennym Okręgu Białostockim – 1928 przyniósł wiele sukcesów lekkoatletom klubu ZMW (Związku Młodzieży Wiejskiej) Białystok. Jednym z nich były zwycięstwa jego reprezentantów w rozegranych w sierpniu w 1928 roku w Spale zawodach sportowych podczas organizowanych tam Prezydenckich Dożynek.

Szczegółowo zostało to opisane na łamach pisma Wojewódzkiego Związku Młodzieży Wiejskiej w Białymstoku nr 5/1928. Podkreślony został triumf sztafety biegowej oraz trzy indywidualne zwycięstwa jakże znanego później zawodnika Jagiellonii Białystok – wszechstronnego Edwarda Luckhausa. Właśnie w barwach ZMW odniósł on swoje pierwsze, cenne lekkoatletyczne osiągnięcia.

Również zawodnik klubu ZMW Białystok – Kazimierz Kuźmicki okazał się pierwszym w historii naszego regionu medalistą Mistrzostw Polski Seniorów, zdobywając w 1928 roku w Warszawie srebro w biegu na 1,5 kilometra. Następnie przeszedł on do Warszawianki Warszawa i w barwach tego klubu w 1932 roku został Mistrzem Polski na dystansie 1,5 kilometra.

Na zdjęciu prowadzi w jednym z biegów przed słynnym Mistrzem Olimpijskim Januszem Kusocińskim. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Józef Komendo Borowski, w 1928 roku jako zawodnik klubów UKS Białystok i ZMW Białystok, był Rekordzistą Okręgu Białostockiego w biegach na 3 km, 5 km i 10 km.

Natomiast jako bramkarz Jagiellonii Białystok w 1930 roku zdobył z tym klubem Mistrzostwo Okręgu Białostockiego w piłce nożnej. Fot. ze zbiorów Małgorzaty Kuźmin.

Białystok. Uchwałą walnego zebrania P. Z. L. A. Białostocki Podokr. Związek Lekkoatletyczny został przemianowany na Okręgowy Związek L. A. Prezesem Okr. Zw. L. A. jest płk. Błocki, I. wiceprezes — Vacat, II. wiceprezes — p. Kniaziew, sekretarz — por. Nowicki, skarbnik — Lewin, gospodarz — Kitta i referent sportowy — Borowski.

Podkolegium Sędziów zostało przemianowane na Okręgowe Kolegium Sędziów. Delegaturę na Białystok ustawiono: prezes — kpt. Buchcik, wiceprezes i skarbnik — Janecki, sekretarz — Kling. Zarząd Okręgowy Kol. Sędziów: prezes — Pański, skarbnik — Matlak, sekretarz — Ambrożak, członkowie: pp. Hofbauer i Ludertowicz. Sędziami rzeczywistymi zostali mianowani: Buchcik, Janecki, Kling, Ślusarczyk, Hofbauer.

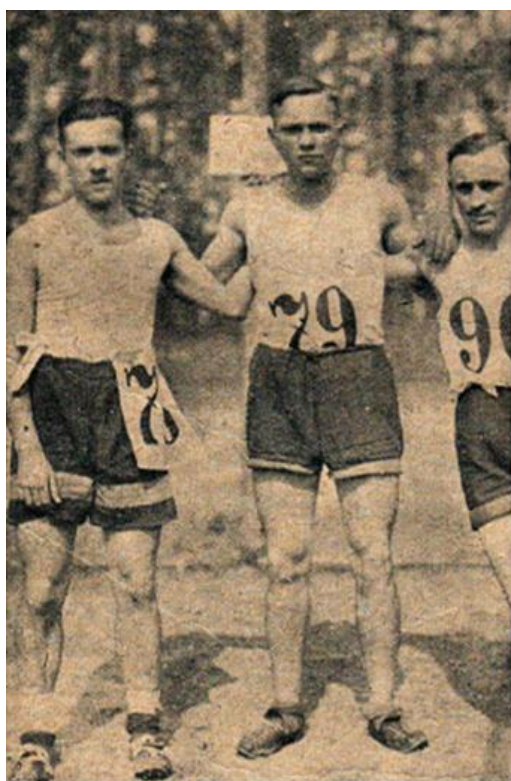
Informacja zamieszczona w ogólnopolskim piśmie „Sport” z 10 marca 1930 roku o przekształceniu Podokręgu Białostockiego w samodzielny Białostocki Okręgowy Związek Lekkiej Atletyki.

Ogólnopolskie zawody kobiet rozegrane na Stadionie Zwierzynieckim w Białymstoku rozegrane 8 czerwca 1930 roku.

Finisz biegu na 60 metrów. W środku – Luba Fertl (ŻKS Białystok), która w ustanowiła wówczas Rekord Okręgu Podlaskiego na tym dystansie (8.4 sek). Fot. „Sport”.

Leon Kozłowski, reprezentując barwy ZMW Białystok w latach: 1930 – 1931 zdobył w Mistrzostwach Polski Seniorów – 1 srebrny i 1 brązowy medal w rzucie dyskiem. Fot. „Sport”.

Konstanty Kuźmicki (w środku), jako zawodnik ZMW Białystok był w 1930 roku Rekordzistą Okręgu Białostockiego w biegach na 400 m płaskie i 400 metrów przez płotki.

Grupa innych zawodników ZMW Białystok, wraz z działaczami, w ostatnim roku istnienia tego klubu – 1931.

Jako 2 od lewej siedzi Maksymilian Ludertowicz, jedna z najbardziej znanych postaci w sportowej historii przedwojennego województwa białostockiego. Włożył on wiele pracy w rozwój organizacyjny ZMW, a następnie Jagiellonii Białystok. Obydwie fot. pismo „Stadjon”.

4 października 1931 roku na Stadionie Zwierzynieckim w Białymstoku rozegrane zostały Mistrzostwa Polski kobiet w 5-boju. Szóste miejsce zajęła w nich Irena Daszuta-Zimnoch (ZMW Białystok). Na zdjęciu pokonuje poprzeczkę w skoku wzwyż – jednej z konkurencji wchodzącej w skład 5-bojowej rywalizacji.

Za ten sukces otrzymała taki oto dyplom,

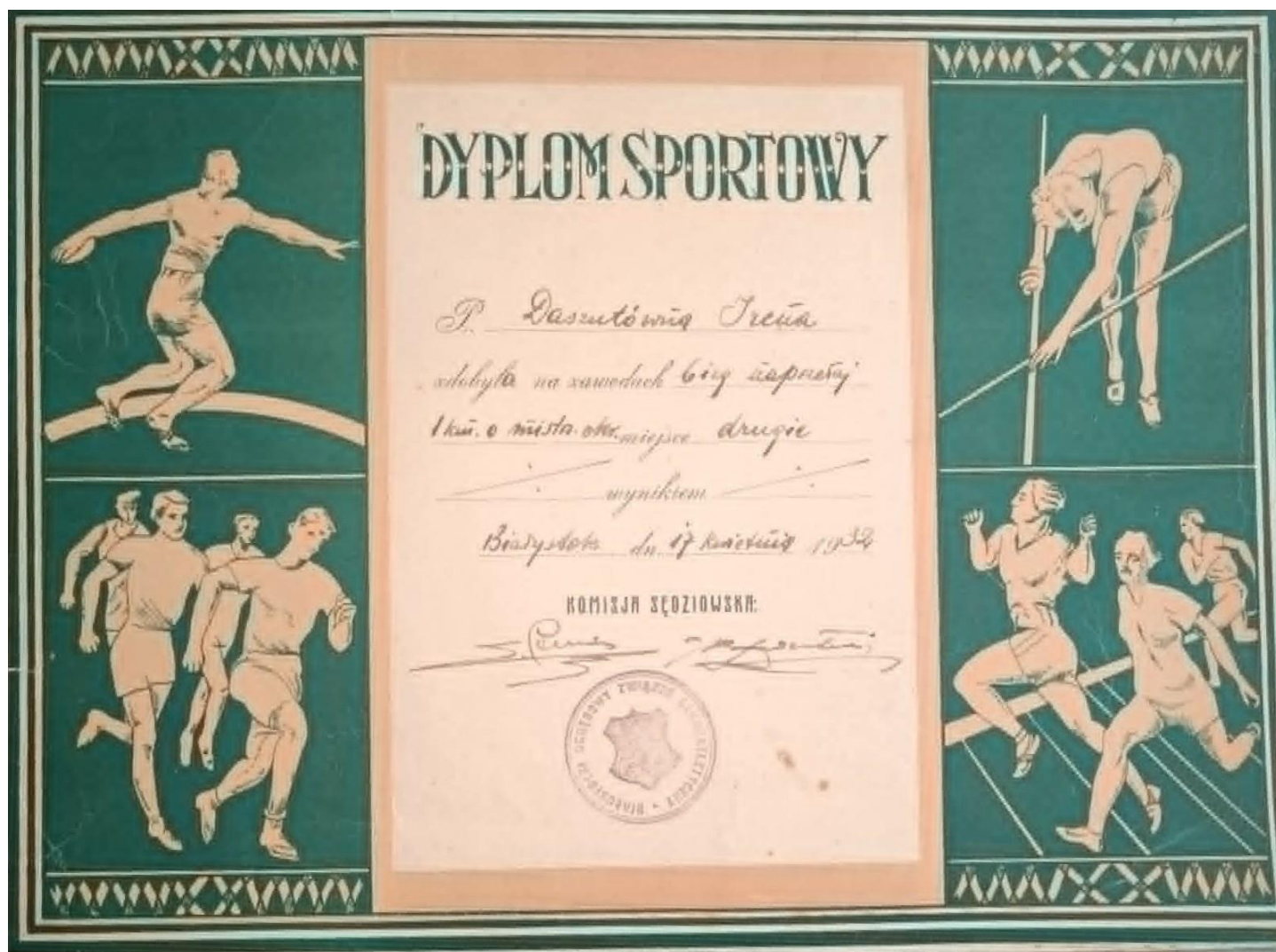

a działacze Białostockiego Okręgowego Związku Lekkoatletycznego dodatkowo nagrodzili ją pucharem. Z lewej ogólny widok pucharu. U góry powiększony fragment dedykacji na pucharze. Zwraca uwagę ciekawe wkomponowanie daty 4 października w datę roczną. Wszystkie trzy fot. ze zbiorów Doroty Nowak.

Julian Strzałkowski jako jeszcze zawodnik WKS (Wojskowego Klubu Sportowego) 42 Pułku Piechoty Białystok zwycięsko finiszuje w biegu przełajowym rozegranym w 1931 roku w Białymstoku. Fot. ze zbiorów Muzeum Wojska w Białymstoku.

Franciszek Grochocki, zawodnik klubów – ŁKS Łomża i AKŁ Łomża był w latach: 1931 – 1932 Rekordzistą Okręgu Białostockiego w biegach na 200 i 400 metrów. Z kolei w innym łomżyńskim klubie – WKS 33 PP z powodzeniem grał w piłkę nożną. Fot. www.historialomzy.pl

Dyplom Ireny Daszuty-Zimnoch za zajęcie 2. miejsca w rozegranym 17 kwietnia 1932 roku biegu przełajowym na dystansie 1 km o Mistrzostwo Okręgu. Fot. ze zbiorów Doroty Nowak.

11 września 1932 roku. Start na Stadionie Zwierzyńskim w Białymstoku do Mistrzostw Polski w maratonie. Fot. Archiwum Dokumentacji Mechanicznej.

Zawodnik Jagiellonii Białystok – Onufry Półtorak korzysta z punktu odżywczego na trasie maratonu MP-1932. Fot. Archiwum Dokumentacji Mechanicznej.

Poniżej rozdanie nagród na Mistrzostwach Polski w maratonie w 1932 roku. Numerami oznaczeni są trzej najlepsi zawodnicy: 1 – Szczepan Sodała (Strzelec Łódź), 2 – Józef Sitko (Pogoń Katowice), 3 – Franciszek Buczyński (Sarmata Warszawa).

Natomiast pomiędzy biegaczami oznaczonymi nr 2 i nr 1 stoi Onufry Półtorak z Jagiellonii, który zajął 6. miejsce. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

W rozgrywanym w okresie przedwojennym biegach przełajowych o Puchar „Dziennika Białostockiego” zawsze brało udział wielu zawodników. A jego trasa wiodła alejami parku przy Pałacu Branickich. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

STRZAŁKOWSKI—JAGIELLONJ.
wygrywa bieg naprzelaj „Dzien
nika Białostockiego”, przebiega
jąc trasę 6 km. w 19:5.2”.

Oto zwycięzca biegu o puchar „Dziennika Białostockiego” z 1933 roku – Julian Strzałkowski (już jako zawodnik Jagiellonii Białystok) na reprodukcji zdjęcia zamieszczonego w „Przeglądzie Sportowym”.

Trzej najlepsi zawodnicy rozgrywanych w 1933 roku w Warszawie Mistrzostw Polski Seniorów w dziesięcioboju. Pierwszy z lewej zwycięzca tej rywalizacji – Edward Luckhaus (Jagiellonia Białystok). Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Start do biegu na 100 metrów w ramach MP-1933 w dziesięcioboju. Edward Luckhaus kłęczy pierwszy z lewej. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Julian Strzałkowski (Jagiellonia Białystok) prowadzi na trasie biegu na 3 kilometry z przeszkodami o Mistrzostwo Polski Seniorów w 1933 roku rozgrywanym w Warszawie,

i na zdjęciu poniżej jako pierwszy przerywa taśmę w tym biegu. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

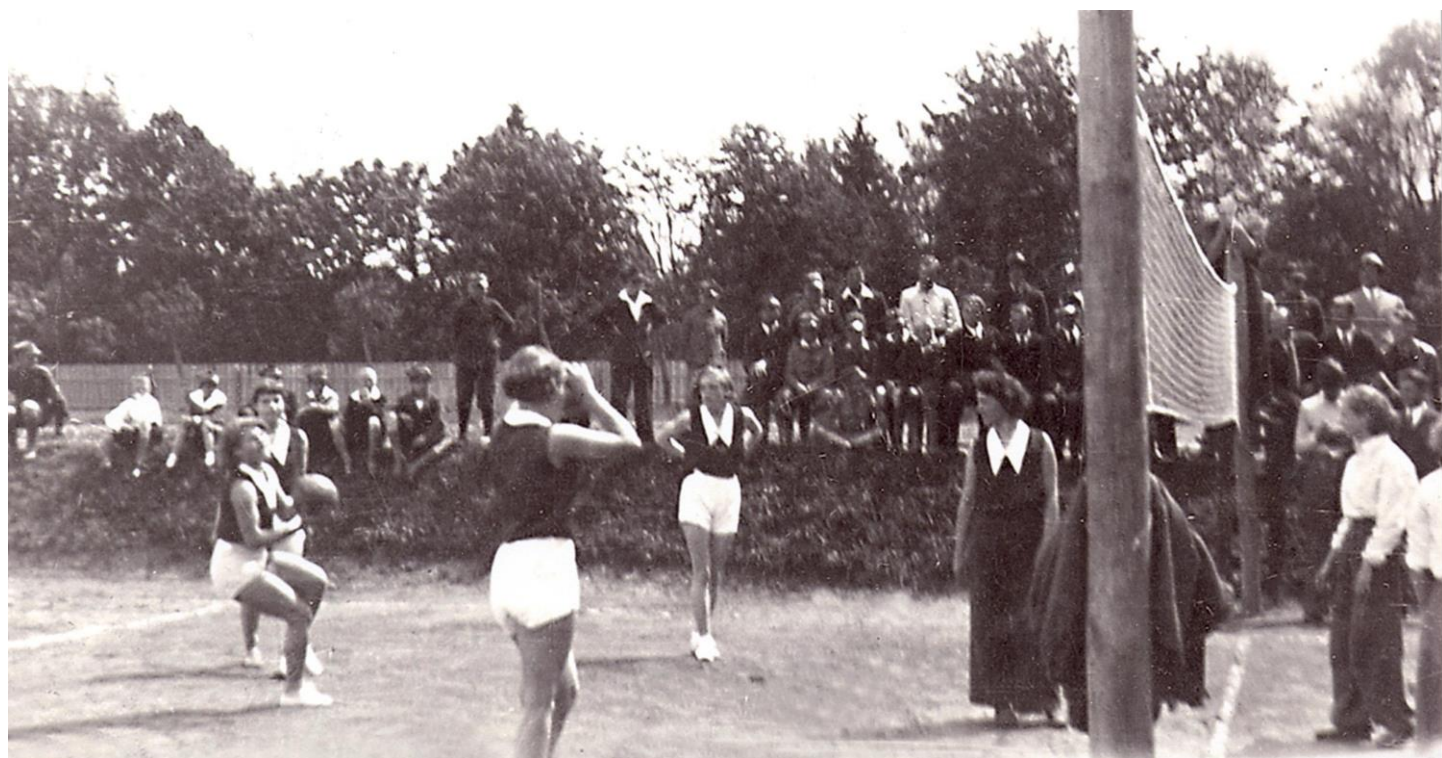

Jagiellończyk Edward Luckhaus (z lewej) w trakcie biegu na 110 metrów przez płotki podczas Międzynarodowych Mistrzostw Warszawy w 1933 roku. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

1933 rok. Czołowe zawodniczki Jagiellonii Białystok i działacze klubu na Stadionie Zwierzynieckim. Górny rząd od lewej – Maksymilian Ludertowicz (Kierownik sekcji lekkoatletycznej Jagiellonii), Wanda Kudaszewicz, Janina Naumowicz, Bronowicka, Mikołaj Kawelin (Prezes Jagiellonii), Miniewska, Woroniecka, Czesława Nachtman, Jan Żmudziński (kierownik Miejskiego Ośrodka Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego w Białymstoku).

Na dole od lewej – Klimaszewska i Irena Daszuta-Zimnoch. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

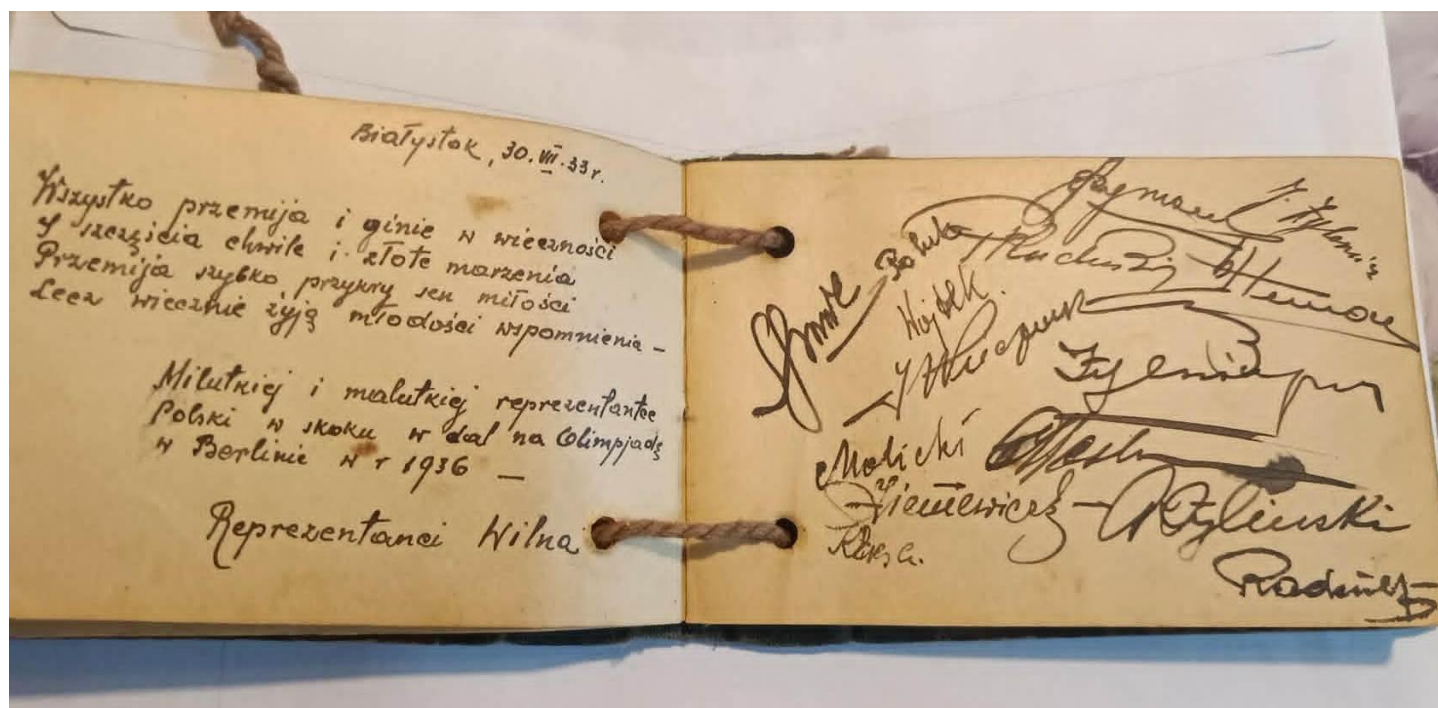

Widoczna na poprzedniej fotografii Irena Daszuta-Zimnoch była wszechstronną sportsmenką. Występowała również w drużynie siatkówki Jagiellonii Białystok.

To zdjęcie przedstawia jagiellońskie siatkarki w trakcie towarzyskiego meczu w 1933 roku w Supraślu z tamtejszą Supraślanką. Pani Irena jest widoczna pierwsza z lewej w trakcie odbicia piłki.

I drużyna Jagiellonii na pamiątkowym zdjęciu po zakończeniu meczu w towarzystwie żony burmistrza Supraśla Tadeusza Olejniczakowskiego.

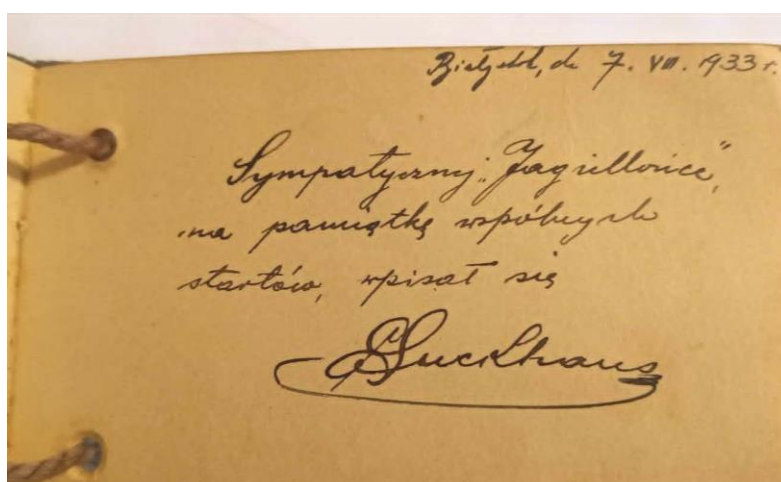
Irena Daszuta-Zimnoch stoi 1 z lewej. Niestety nie są rozpoznane inne zawodniczki tej drużyny siatkówki Jagiellonii. A szkoda bo być może były wśród nich panie także uprawiające lekką atletykę. Obydwie fot. ze zbiorów Jerzego Górko.

Irena Daszuta-Zimnoch prowadziła też pamiętnik, do którego wpisywali się jej sportowi koledzy. Powyżej miły wpis ze strony lekkoatletów wileńskich po meczu Reprezentacji Wilna i Białegostoku w 1933 roku.

W swoim wpisie zawodnicy z Wilna życzyli pani Irenie startu na Igrzyskach Olimpijskich w 1936 roku w Berlinie.

Wprawdzie tak się nie stało, ale do jej pamiętnika wpisał się właśnie przyszły uczestnik berlińskiej olimpiady, jej kolega klubowy z Jagiellonii – Edward Luckhaus.

Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. III.
Okręgowy Urząd Wychowania Fiz. i Przysp. Wojskow.

L. dz. 450/7 P.W. 337

L. świadectwa 112

ŚWIADECTWO

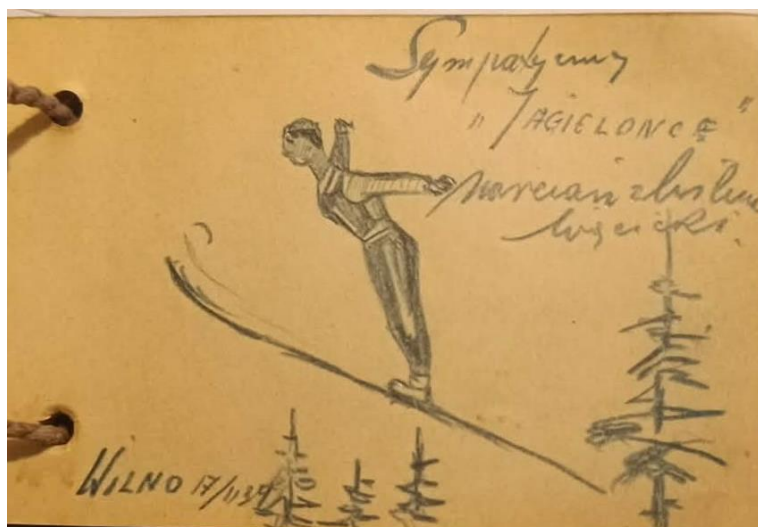
Danabłona Traa urodzony(a) dnia 20 października 1913 r.
w Białymstoku pow. _____ zamieszkały(a)
w Białymstoku członek(ini) stow. (organizacji) B.K. 1.0
ukończył(a) w Okręgowym Ośrodku Wych. Fizyczn. w Wilnie
w czasie od 5 lutego do 19 lutego 1934
(RODZAJ KURSU)
2-tygodniowy kurs narciarski dla of. P.W.K.
z wynikiem dobrym
i uzyskał(a) tytuł przełomicy

Wilno dnia 10 marca 1934 r.

Komendant Okręgowego Ośrodka W. F. w Wilnie _____
Kierownik Okręgowego Urzędu W. F. i P. W. _____
OSTROWO ZIMNOCH
Kapitan
Pieczeć okrągła
Kozłomierz Płotek
połk. dypl.

Kolejny przykład wszechstronności sportowej Ireny Daszuty-Zimnoch, czyli świadectwo ukończenia przez nią kursu narciarskiego organizowanego w lutym 1934 w Wilnie,

co oczywiście miało swoje odbicie w jej pamiętniku, w którym wpisał się jeden z uczestników tego kursu – Władysław Paczyński.

W pamiętniku Ireny Daszuty-Zimnoch znajduje się także portret ołówkowy tej zawodniczki,

oraz jej słynnego kolegi klubowego z Jagiellonii – Kazimierza Kucharskiego. W obydwu przypadkach jako autor tych rysunków jest podpisany W. Nibreg. Wszystkie ostatnie sześć fot. ze zbiorów Doroty Nowak.

A to już Kazimierz Kucharski na zdjęciach. Z lewej w koszulce w barwach Jagiellonii. Dla białostockiego klubu w latach: 1933 – 1935 zdobył 6 złotych medali w Mistrzostwach Polski Seniorów w biegach na 800 metrów i 1,5 kilometra. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Na tym zaś zdjęciu Kazimierz Kucharski prezentuje się już w reprezentacyjnej koszulce z Białym Orłem na piersi. W jagiellońskich barwach, 7-krotnie startował on w latach: 1933 – 1935 w meczach międzynarodowych. Bronił wówczas barw Polski w biegach na 800 metrów i 1,5 kilometra oraz w sztafecie 4 x 400 metrów i sztafecie olimpijskiej. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

I fotografia, na której oprócz Kazimierza Kucharskiego (1 z lewej) widzimy jeszcze dwójkę innych przedwojennych, lekkoatletycznych asów Jagiellonii Białystok – Juliana Strzałkowskiego (w środku) i Onufrego Półtoraka (1 z prawej). Fot. pismo „Raz, Dwa, Trzy”.

Defilada 5-osobowej Reprezentacji Polski na Mistrzostwach Europy Seniorów w 1934 roku w Turynie. Flagę niesie Zygmunt Heljasz (Warta Poznań). Za nim od lewej idą – Jerzy Pławczyk (AZS Warszawa), Edward Luckhaus, Kazimierz Kucharski (obaj Jagiellonia Białystok), Janusz Kusociński (Warszawianka Warszawa). Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Wspólne zdjęcie lekkoatletów Jagiellonii Białystok (czarne koszulki) i KPW Białystok (białe koszulki) z 1934 roku. Fot. ze zbiorów Jerzego Górko.

Dwa zdjęcia przedstawiające przedwojenny Stadion Zwierzyniecki w Białymstoku, po wybudowaniu w 1934 roku drewnianej trybuny, która przetrwała aż do początku lat 80. Fot. ze zbiorów Jana Murawiejskiego.

Kazimierz Kucharski – w środku, na statku „Pułaski” w drodze do Stanów Zjednoczonych i Kandy, gdzie startował w cyklu zawodów halowych w marcu 1935 roku. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

W 1935 roku rozegrany został w Królewcu pierwszy z cyklu międzynarodowych meczów: Prusy Wschodnie – Polska Północno-Wschodnia (Białystok, Grodno, Wilno). Na zdjęciu na uroczystości rozpoczęcia zawodów polską flagę niesie Kazimierz Kucharski (Jagiellonia Białystok). Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Jednym z zawodników występujących w 1935 roku w Królewcu był wychowanek Cresovii Grodno, dyskobol – Leonid Fiedoruk, wówczas reprezentujący barwy PW Wilno. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Bieg na 110 metrów przez płotki podczas meczu: Prusy Wschodnie – Polska Północno-Wschodnia w 1935 roku.

Pierwszy z prawej – Edward Luckhaus (Jagiellonia Białystok). Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Kazimierz Kucharski w ostatnim swoim roku startów w barwach Jagiellonii – 1935, odniósł szereg zwycięstw na europejskich stadionach.

Na zdjęciu wygrywa bieg na 1 kilometr w Sztokholmie, ustanawiając jednocześnie na tym dystansie Rekord Polski (2 min. 29.0 sek). Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

A na tej fotografii Kazimierz Kucharski (2 od lewej) prezentuje się podczas międzynarodowego meczu: Polska – Belgia rozegranego w 1935 roku w Brukseli, gdy odniósł 2 zwycięstwa – w biegach na 800 metrów i 1,5 km.

Wraz z nim widoczni są inni sławni przedwojenni polscy lekkoatleci – Zygmunt Heljasz (1 od lewej) – rekordzista świata w pchnięciu kulą i Eugeniusz Lokajski (1 z prawej) – rekordzista kraju w rzucie oszczepem. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Tutaj zaś Kazimierz Kucharski wymienia przyjacielski uścisk ręki z Józefem Nojem, wielokrotnym Mistrzem Polski z lat 30. na długich dystansach. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

W „cywilu” Kazimierz Kucharski był z zawodu geodetą. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Jeden z najbardziej aktywnych działaczy przedwojennego Białostockiego Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki prof. S. Lewin. Pełnił on różne funkcje, od Skarbnika po Wiceprezesa Związku. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Zawodniczki i działacze sekcji lekkoatletycznej klubu ŻKS Makabi Białystok na reprodukcji zdjęcia zamieszczonego w 1935 roku w piśmie „Raz, Dwa, Trzy”.

Stoją od lewej – Kierownik sekcji Frenkiel, a następnie 5 zawodniczek: Sokół, Liza Katz, Rozenblum, Luba Subotnik, Rubel oraz Referent sportowy Woroszyński.

Druk. Mitzondzika, Białystok, Marsz. Piłsudskiego 25.

Dyplom oraz awers i rewers medalu, które Liza Grochowska (ŻKS Makabi Białystok) zdobyła w zawodach klubów żydowskich z Kresów Północno-Wschodnich w 1935 roku. Fot. ze zbiorów zawodniczek.

Liczna grupa zawodników ŻKS Makabi Białystok startujących w Zlocie „Makkabi” Kresów Północno-wschodnich w 1935 roku. Fot. ze zbiorów Lizy Grochowskiej.

Część drużyny Jagiellonii (ale akurat są to bardzo znani jej zawodnicy) podczas meczu w Łodzi z reprezentacją tego miasta. Stoją od lewej – Onufry Półtorak, Janusz Szydłowski, Julian Strzałkowski, Oskar Liedke, Kazimierz Kucharski, Piotr Sawicki, Czesław Hakke, Edward Luckhaus i Jan Żmudziński (kierownik Miejskiego Ośrodka Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego w Białymstoku). Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Kierownik sekcji lekkoatletycznej Jagiellonii Białystok – Maksymilian Ludertowicz był jednym z najbardziej zasłużonych działaczy sportowych w naszym regionie w okresie przedwojennym. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Start do biegu na 60 metrów podczas zawodów rozgrywanych na Stadionie Zwierzynieckim w Białymstoku około 1935 roku. Fot. ze zbiorów Marka Korniluka.

A w taki sposób ogłaszano wyniki zawodów odbywających się na Stadionie Zwierzynieckim w 1935 roku.

Z 1935 roku pochodzą też kolejne sportowe pamiątki Ireny Daszuty-Zimnoch. Wśród nich zwraca uwagę plakietka „W dowód uznania – Zarząd WKS Jagiellonia”. Jest to bowiem właśnie dowód na to, że Jagiellonia od 1935 roku do końca swojego przedwojennego istnienia miała status Wojskowego Klubu Sportowego. Obydwie fot. ze zbiorów Doroty Nowak.

7 czerwca 1936 roku Stadion Zwierzyniecki w Białymstoku. Wówczas na naszym obiekcie rozegrana została druga edycja międzynarodowego meczu: Polska Północno-Wschodnia – Prusy Wschodnie.

Na zdjęciu prezentuje się drużyna Polski, w której wystąpili tacy czołowi lekkoatleci z województwa białostockiego, jak – Witold Gerutto z Cresovii Grodno (z flagą), Aleksander Joczys z Cresovii Grodno (4 od lewej), Edward Luckhaus z Jagiellonii Białystok (6 od lewej), Bernard Zasłona ze Sparty Białystok (11 od lewej). Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Cenne indywidualne zwycięstwo odniósł w tym meczu sprinter Sparty – Bernard Zasłona (z lewej) przed rywalem z Niemiec – Wolfem (z prawej). Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Bernard Zasłona w latach: 1936 – 1939 zdobył 6 złotych i 2 brązowe medale w Mistrzostwach Polski Seniorów w biegach na 100 i 200 metrów. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Wiele swoich biegów na dystansie 100 metrów rozgrywanych na krajowych stadionach, białostoczanin – jak widać – wygrywał z lekkością, mając jednocześnie bezpieczną przewagę nad rywalami. Na kanwie tego zdjęcia – warto zwrócić uwagę jak liczna była obsada sędziowska, aby dokładnie „złapać” na ręcznych stoperach czas uzyskany przez poszczególnych zawodników Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

W 1936 roku Bernard Zaslona awansował do Reprezentacji Polski. Na zdjęciu jest on widoczny jako drugi z lewej w chwili relaksu polskim zawodników przed trójmeczem z Belgią i Węgrami.

Pierwszy zaś z prawej to Kazimierz Kucharski, ale już jako zawodnik Pogoni Lwów. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

A to Bernard Zaslona w karykaturze zamieszczonej na łamach „Przeglądu Sportowego”,

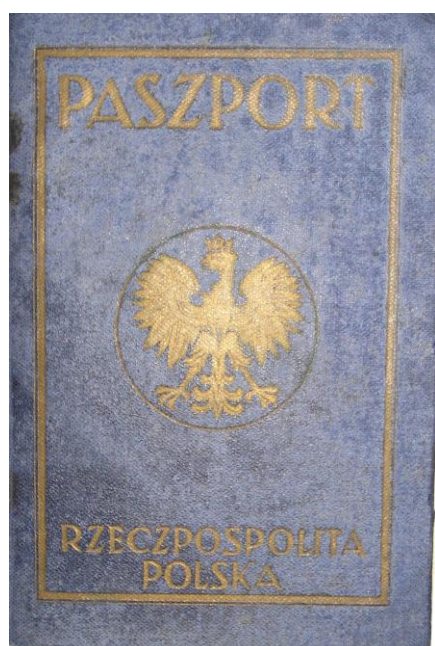
oraz z prawej w „cywilu”, w trakcie spaceru ulicą Lipową w Białymstoku w towarzystwie lekkoatlety Jagiellonii Białostok – Jerzego Mandziuka. Fot. ze zbiorów Jerzego Leszkiewicza.

A propos przedstawionych na poprzedniej stronie na zdjęciach – Kazimierza Kucharskiego i Jerzego Mandziuka. Oto obaj oni (odpowiednio z lewej i z prawej) kilkadziesiąt lat później – w 1977 roku na spotkaniu z okazji Jubileuszu 50-lecia Jagiellonii Białystok.

W środku Irena Daszuta-Zimnoch. Fot. ze zbiorów Doroty Nowak.

Podobnie jak Bernard Zasłona podczas spaceru przedwojennymi ulicami Białegostoku, a konkretnie ulicą Kilińskiego został uchwycony inny znany białostocki sprinter z lat 30. – Oskar Liedke z Jagiellonii Białystok. Najcenniejszym jego osiągnięciem było zdobycie w 1934 roku brązowego medalu w Mistrzostwach Polski w biegu na 200 metrów.

Natomiast w 1936 roku Oskar Liedke jako jedyny białostoczanin uczestniczył w specjalnym Kongresie oraz w zawodach sportowych z udziałem studenckich reprezentacji z całego świata, rozgrywanych w Niemczech od czerwca do sierpnia 1936 roku. Była to jedna z wielkich imprez międzynarodowych towarzyszących organizacji Igrzysk Olimpijskich-1936 w Berlinie. Na zdjęciu jego paszport.

Oskar Liedke oprócz uprawiania z sukcesami lekkiej atletyki był również pasjonatem i propagatorem w latach 30. w Białymstoku gimnastyki. Na zdjęciu stoi z prawej strony – pod drabinkami (w czarnej górce od dresu) i z uwagą przygląda się ćwiczącym swoim podopiecznym. Ostatnie cztery fot. ze zbiorów Piotra Liedke.

Inną sportową dyscypliną, którą promował w latach przedwojennych w Białymstoku Oskar Liedke (1 z prawej w dolnym rzędzie) były zapasy. Fot. S. Romenowicz.

Oskar Liedke (stoi jako 4 z lewej w górnym rzędzie) prowadził też zajęcia w sekcji lekkoatletycznej ŻKS Makabi Białystok. Na zdjęciu zawodniczki tej sekcji w 1936 roku w trakcie zajęć na sali gimnastycznej. A jako 1 z lewej jest widoczny kierownik sekcji tego klubu – Frenkiel. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Tutaj zaś wspomniany kierownik sekcji lekkoatletki ŻKS Makabi Białystok – Frenkiel prowadzi zawodniczki sekcji podczas defilady przed rozpoczęciem zawodów na Stadionie Zwierzynieckim.

Oszczepniczki ŻKS Makabi, w tym stojąca jako 3 od prawej – Liza Grochowska oraz kierownik sekcji klubu Frenkiel (1 z prawej)

Ponadto razem z zawodniczkami ŻKS Makabi stanął do tej fotografii znany działacz sekcji lekkoatletycznej Jagiellonii Białystok – Maksymilian Ludertowicz (w środku).

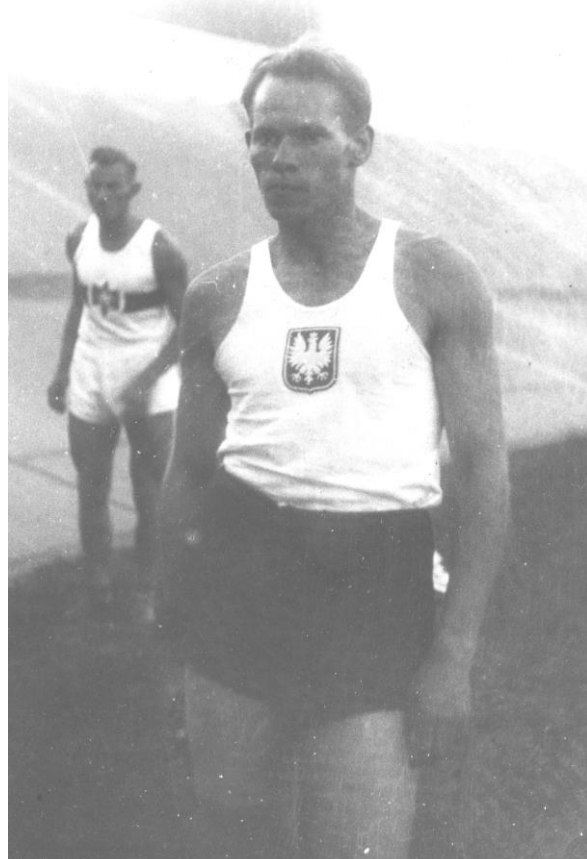
A tak prezentowała się wspomniana oszczepniczka ŻKS Makabi Białystok – Liza Grochowska na swoim indywidualnym, sportowym zdjęciu (z lewej) oraz w trakcie zawodów na Stadionie Zwierzyńskim podczas pchnięcia kulą (z prawej), którą to konkurencję również uprawiała.

I jeszcze jedno zdjęcie, pochodzące jak cztery poprzednie ze zbiorów Lizy Grochowskiej, która na tej fotografii stoi jako 1 od lewej.

Z kolei jako 1 z prawej jest widoczna znana sprinterka ŻKS Makabi Białystok – Liza Katz. W okresie przedwojennym była ona Rekordzistką Okręgu Białostockiego – indywidualnie w biegu na 60 metrów oraz w sztafetach swojego klubu na dystansach 4 x 100 metrów i 4 x 200 metrów.

Lekkoatleta Jagiellonii Białystok – Edward Luckhaus (Jagiellonia Białystok) był pierwszym w historii sportowcem z Regionu Podlaskiego, który jako reprezentant naszych klubów startował w Igrzyskach Olimpijskich – w 1936 roku w Berlinie. Zajął w nich 11. miejsce w trójskoku. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Na dalsze miejsce Edwarda Luckhause w Igrzyskach Olimpijskich w Berlinie miał wpływ fakt, że startował on z chorobą (anginą). Szkoda, że dotknął go taki pech, gdyż dwa miesiące wcześniej, w czerwcu 1936 roku, jagiellończyk ustanowił doskonały Rekord Polski w trójskoku – 15 m 21 cm. Co ciekawe, jako rekord kraju przetrwał on aż 18 lat – do 1954 roku, a jako Rekord Okręgu aż 31 lat – do 1967 roku. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Natomiast Kazimierz Kucharski, już jako zawodnik Pogoni Lwów zajął 4. miejsce na dystansie 800 metrów na Igrzyskach Olimpijskich w Berlinie w 1936 roku.

Na tym zdjęciu wszyscy finaliści biegają jeszcze razem – Kucharski jest w środku stawki, widoczna jest część jego numeru startowego (54). Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

A to już finisz olimpijskiego biegu na 800 metrów i czwarty w tym momencie oraz także czwarty na mecie Kazimierz Kucharski (z nr 541). Fot. gettyimages.

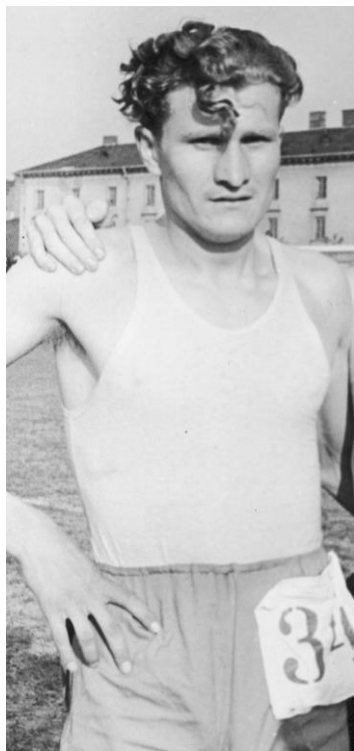

Druga połowa lat 30. to przykład, gdy lekkoatletyczne talenty pojawiały się w mniejszych klubach należących do Okręgu Białostockiego. Oto prezentująca się na tej fotografii jako 4. od lewej – Zofia Kwasiborska z Supraślanki Supraśl, która w 1936 roku, sensacyjnie, w wieku zaledwie 18 lat, wywalczyła brązowy medal w Mistrzostwach Polski Seniorek w biegu przełajowym na 1,2 kilometra. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Następnie reprezentowała ona już barwy klubu ze stolicy – Warszawianki Warszawa. Fot. ze zbiorów Andrzeja Kmity.

Natomiast lekkoatleci Supraślanki Supraśl, w 1936 roku sensacyjnie triumfowali w klasyfikacji drużynowej wojewódzkiego prestiżowego Biegu Narodowego, wyprzedzając Jagiellonię Białystok. Od lewej stoją – Jan Zimnoch, Józef Gieleżyński, Jan Staniszewski, Stanisław Kwasiborski. Fot. ze zbiorów Jerzego Górko.

Najlepszy z grona supraskich lekkoatletów – Jan Staniszewski, w Mistrzostwach Polski Seniorów w 1936 roku w Wilnie zajął 4. miejsce w biegu na 1,5 kilometra i 7. miejsce w biegu na 800 metrów.

Następnie w barwach Syreny Warszawa był on wielokrotnym Mistrzem Polski i Reprezentantem Polski na średnich dystansach.

Oto w jakże dynamicznym stylu prowadzi jeden z biegów rozgrywanych na stadionie stołecznej Legii. Obydwie fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Równie efektowny był styl biegania Zofii Kwasiborskiej, która na załączonej fotografii zwycięsko przerywa taśmę w Mistrzostwach Warszawy w biegu na 800 metrów. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Pamiątkowy żeton upamiętniający rozegrane w 1936 roku Mistrzostwa Podokręgu Grodzieńskiego oraz herb Podokręgu Grodno wchodzącego w skład przedwojennego Białostockiego Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki. Obydwie fot. z książki Wiktor Sajapin „Grodzieński sport 1919-1939”.

Defilada uczestników szkolnych zawodów rozgrywanych w II połowie lat 30. na Stadionie Zwierzynieckim. Fot. www.electrumekiden.pl

Mistrzostwa Okręgu Białostockiego w przełajach w 1937 roku. Trasa biegu kończyła się na Stadionie Zwierzynieckim. Na zdjęciu indywidualny zwycięzca – Łukaszewicz (Jagiellonia Białystok).

W środku jest widoczna Krystyna Łoniewska, żona znanego lekkoatlety Jagiellonii – Edwarda Luckhausa, która była także działaczką Białostockiego OZLA.

A na tym zdjęciu prezentują się biegacze KPW (Kolejowego Przystosowania Wojskowego) Ognisko Białystok, którzy wygrali w klasyfikacji drużynowej przełajowych MO-1937.

Stoją od lewej – Leonard Łuszczewski, Stanisław Adamski, Perkowski, Majewski. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Zdjęcie przedstawiające finisz jednego z biegów sprinterskich kobiet odbywających się w latach 30. na Stadionie Zwierzynieckim w Białymstoku.

Wprawdzie nieznane jest nazwisko zwyciężczyni, ale czarny kostium świadczy, iż była to zawodniczka Jagiellonii Białystok, gdyż stroje w takich barwach nosili w okresie przedwojennym reprezentanci tego klubu. Fot. ze zbiorów Jerzego Leszkiewicza.

W ten ostatni wrześniowy weekend pani Irena miała bardzo bogaty kalendarz startów, gdyż jeszcze 26 września 1937 roku wystąpiła w odbywających się na Stadionie Zwierzynieckim w Białymstoku, mających ogólnopolski charakter Zawodach Jubileuszowych Białostockiego Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki (z okazji 10-lecia związku). Zajęła w nich między innymi 2. miejsca – w skoku w dal i skoku wzwyż. Trzy ostatnie fot. ze zbiorów Doroty Nowak.

A to dyplom z zawodów Jubileuszowych BOZLA – Lizy Grochowskiej z ŻKS Makabi Białystok za zdobycie 3. miejsca w rzucie oszczepem. Fot. z jej zbiorów.

Sportowy letni obóz lekkoatletek ŻKS Makabi Białystok w 1937 roku w Mikuliczynie – w przedwojennym województwie stanisławowskim. Fot. ze zbiorów Lizy Grochowskiej.

Reprezentacja Polski po zakończeniu trójmeczu z Czechosłowacją i Grecją w 1937 roku w Atenach. W górnym rzędzie – 7 od lewej stoi Edward Luckhaus (Jagiellonia Białystok). W najbardziej dolnym rzędzie – 1 od lewej siedzi Bernard Zasłona (Sparta Białystok). Natomiast 1 z prawej stoi Kazimierz Kucharski będący już wówczas zawodnikiem Pogoni Lwów. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

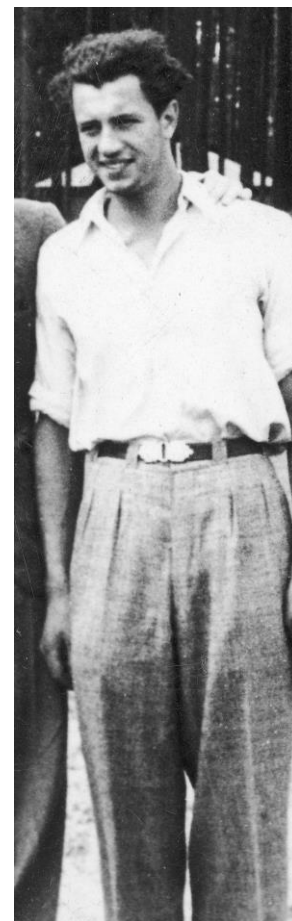
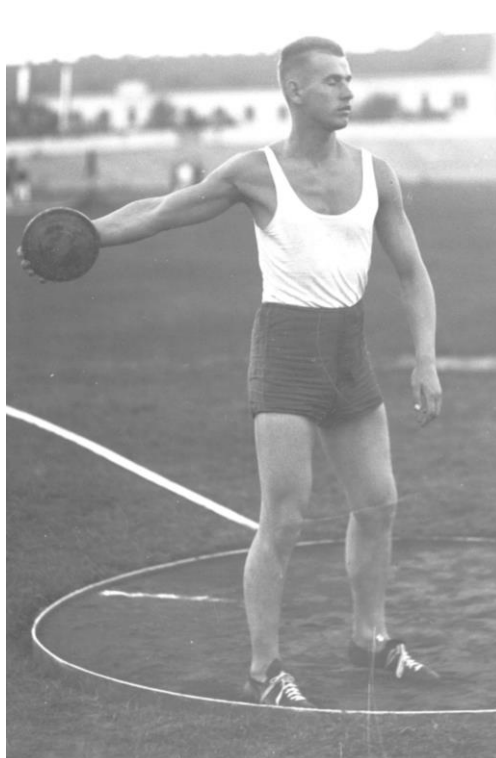
Start w trójmeczu w Atenach był dla Edwarda Luckhaua i Kazimierza Kucharskiego okazją do zwiedzenia starożytnej świątyni Zeusa Olimpijskiego. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Dwa zdjęcia przedstawiające jakże efektowne zwycięstwa Bernarda Zasłony w biegach na 200 metrów w meczach międzynarodowych Reprezentacji Polski rozegranych w 1938 roku. Na powyższym białostoczanin jako pierwszy przerywa taśmę w meczu z Francją, który odbył się w Warszawie.

A ta fotografia przedstawia jego triumf w meczu z Norwegią w Oslo. Obydwie fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Trzech przedwojennych lekkoatletów Cresovii Grodno, którzy po przejściu do klubów w Warszawie i Katowicach odnieśli cenne międzynarodowe i krajowe sukcesy.

Z lewej – Witold Gerutto, Wicemistrz Europy w dziesięcioboju z 1938 roku. W środku – Leonid Fiedoruk, Mistrz Polski w rzucie dyskiem w latach: 1938 – 1939 (zginął w 1944 roku jako porucznik Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w bitwie pod Ankoną we Włoszech). Z prawej – Aleksander Joczys, Mistrz Polski w biegu na 110 metrów przez płotki z 1939 roku. Wszystkie trzy fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Natomiast Waław Karwowski jako zawodnik WKS Grodno zajął w 1938 roku 5. miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów w biegu na 5 km.

A rok później, gdy był już reprezentantem KPW Katowice wygrał prestiżowy Centralny Bieg Narodowy. Fot. Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Z kolei tutaj jest nieznane zarówno nazwisko oraz przynależność klubowa prowadzącego ten bieg na Stadionie Zwierzynieckim w Białymstoku zawodnika.

Jednak przewaga jaką posiada, raczej na pewno wystarczyła mu do odniesienia zwycięstwa w tym biegu – prawdopodobnie był to dystans 800 metrów. Fot. ze zbiorów Marka Korniluka.

Znak czasu – w 1940 roku Stadion Zwierzyniecki w Białymstoku był miejscem gdzie rozegrano zawody o Mistrzostwo tzw. Zachodniej Białorusi. Na zdjęciu uczestnicy biegu na 3 kilometry. Fot. ze zbiorów Andrzeja Kmity.

Ryszard Groman, jako zawodnik klubu Spartak Białystok, w 1940 roku sensacyjnie zdobył brązowy medal w Mistrzostwach ZSRR w skoku o tyczce. Fot. ze zbiorów rodziny zawodnika.

Unikalne zdjęcie z zawodów lekkoatletycznych rozgrywanych na Stadionie Zwierzynieckim w latach okupacji hitlerowskiej (1941 – 1944). Fot. ze zbiorów prywatnych.

Kacper Rogowski – znany lekkoatleta i trener z naszego regionu, będąc w obozie jenieckim w Woldenbergu, w 1944 roku uczestniczył w „Olimpiadzie za drutami”, z której zachował niezwykle pamiątkę. Obydwie fot. ze zbiorów Stanisława Kosickiego.